

מסורת הש"ס

(א) ברכות נה. מנחות לו. ע"ש. (ב) עירובין י"ט. (ג) פסחים ד' לו. ברכות טו. מנחות ו'. (ד) ז"ל דלא מנשק ליה. (ה) ויעני עדות פ"ב מ"א.

תורה אור השלם

1. המזבח עץ שלוש אמות גבה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני יי'. יחזקאל מא כב. 2. מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עלי אֵשׁ עֹלֹת וְהִקְדַּשְׁתָּ אֶת צִנְאוֹתָי וְאֶת בְּקָרְךָ כָּל־הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר אֲמַר אֲנִי אֶלֶיךָ וּבְרַחֲמֶיךָ יִהְיֶה. 3. וּמִשְׁמַחֲמֶיךָ הָאֵרֶן וְהַשִּׁלְחָן וְהַמִּזְבֵּחַ וְהַמִּזְבְּחוֹת וְכָל־הַקֹּדֶשׁ אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ בָהֶם וְהִמְקַדְשׁ וְכָל־עֲבֹדָתוֹ: במדבר ג לא. 4. הָלוֹא כֹה דָּבָר קָאֵשׁ אָנֹכִי וְכַפֵּשֶׁשׁ יִפְצֹץ קַלְעִי: ירמיהו כג כט. 5. בְּרוּחַ הַשְּׁנִי שִׁפְתֶּיךָ וּמִדְבַּרְךָ אָנֹכִי כִפְלַח הָרִמּוֹן רִקְתָּךְ מִבְּעַד לְקַמְתָּךְ: שיר השירים ג ד

הגהות הב"ח

(א) תוב' ד"ה פושעי וכו' חוץ מבוטל כותית דמשכה ליה:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה סלמנדרא היה הגבראית וכו'. עיין חולין ד' קסו ע"ה כנשי' ד"ה סלמנדרא:

מוסף רש"י

ומקצועותיו לו. שיה מנוגע (מנוחות יז). שלחנו של אדם מכפר עליו. דקתן פרוסה לאורחים (שם). ובשמיני' (לענין):

הדרן עלך סכת חגיגה

חומר בקודש פרק שלישי חגיגה

כו.

עין משפט גור מצוה

סד א מ"י פ"א מהל' מעמלי משכב ומושב הלכה יא ונ"ע מה שכתב מה' כפ"ד מהל' כלם הל' ד:

רבינו הגנאל

הוא איקרי עין שנאמר המזבח עץ שלש אמות גבוה וארכו שתיים אמות ומקצועותיו לו וארכו וקירותיו עץ וידבר אלי זה השלחן אשר לפני ה' אלמא דמקרי עין ומושב הכי בעינן להיותו מטלטל מלא וריקן זו ההלכה כולה עיני השלחן שצפוי אינו מבטל העין שלו היא כולה עיני השלחן שצפוי הלאה ומפורשת שם כאשר פירשנו והרבה טעון בה דכתיב על השלחן הטמא מכלל דיימקין הוא טמא והשלחן פשוטי כלי עץ הוא ומסגרתו למטה היתה. והביא (בנושפא) טמא שלחן שגמא מטבילין אותו בדמנו אפי' בשבת. משום דמטלטל מלא וריקן. ומעשה שהטבילו המטרה בליל יום כר"ל. חוץ ממזבח הזהב ומזבח הנחושת שהן כקרקע. דכתיב מזבח אדמה וכתוב המטרה והמזבחות [אתקשו מבוטחות] להדיר דלהו כוליהו כדאדמה דלא מקבלי טומאה. וחכמים מטמאין מפני שהן מצופין. אי בעי תימא לר' אלעזר קאמרי ליה דקאמר טעמא מפני שהן כקרקע דלא מטמו. הא לאו הכי הוה מטמא. והא פשוטי כלי עץ (פשוטי) נינהו ולא מטמו. וכי תימא משום דמצופין. דברי חכמים לר' אלעזר בבייחא הא דאמרת דמטמו משום שצפוי מיבטיל בטיל ציפוריה והוה להו כלי עץ. אלא בין משום שהן מצופין בין משום שהן כקרקע אפי' הכי טעונין (ב) טבילה לפי

שלחנו של אדם מכפר. גדול כח הלגימא כדאיתא בהגדת חלק (פסחדין דף קו:). **מזבח אדמה תעשה יי'.** וכי מוקמי לה בנחשים פרק קדשי קדשים (דף נה. ושם) גבי מזבח אבנים להאי קרא דמזבח אדמה אמר הר"ר אלחנן דקאי לתרוייהו ולמורי נראה לפי שהיה מזבח של משה במקום מזבח של אבנים של צית עולמים וכי האי גוונא דריש התם (דף נט.) כי מזבח הנחשם אשר לפני ה' קטן מהכיל ודריש ליה מזבח אבנים במקום מזבח דנחושת: **ואיבעית אימא רבנן דר"א ב'.** וקשה למה לי השלחן הטמא מכלל שיהי טמא מיפוק ליה משום יציפו דאף במוזחות נמי הוה מטמא (ר"א) משום יציפו אי לא טעמא דקרקע נינהו ללישנא בתרא אע"פ דרסמנא קרינאו טען אס כן השלחן נמי טמא אע"פ דאיכרי עין משום יציפו וללישנא קמא דמוקי לה כרצנא דמטמא ולא בטל הציפוי לגבי עין ומירצ הר"ר אלחנן דאיכרי עין שפיר קרא דהשלחן דאף במוזחות נמי לא ידעינן ליה שיהיה בטל לגבי הציפוי אלא משום דליק משלחן דאף על גב דמיקרי עין המורה מטמא משום יציפו ורצנא דאמרי מבטלי בטל יציפו לגביהו אמרי מדאיכרי עין לרצנא שלחן דאס מסבירא טמא משום יציפו אלא ודאי לאשמועינן דאע"פ שיש לו יציפו כריך קרא לרצנא דמקבל טומאה ואי לא הרצוי הציפוי בטל א"כ ממילא גבי מזבח דליכא רצוי הציפוי בטל ללישנא בתרא:

סלמנדרא. החלד והעכנר תרגמם יהונתן כרכושחא וסלמנדרא. ערוך: **פושעי ישראל** אין אור של גיהנם ב'ו. נראה לי דלאו בפושעי ישראל בגופן דהא אמרינן בראש השנה (דף מ.) פושעי ישראל בגופן גיהנם כלה והם אינם כלים אלא בפושעי קנא קאמר ומשום דמסיק להו אצרהם לכוליהו חוץ מצועלי הכותית (ב) (ד) (דמשקשק ליה) עלמיה כדאמר בריש עושין פסין (עירובין דף יט.) וכי אמרינן בסוף הזהב (ב"מ דף נח:) הכל יורדין ועולין חוץ משלשה לאו בניהם מיירי אלא במקום אחד לידון הן יורדין ואף הנידון לאחר שנים עשר חדש עולין ואין יורדין יותר משנה תמימה (ה):

שאין בו אלא עובי דינר. בתנאומא י"ש שהיה משה תמיה על זה אי אפשר שלא יספק העין ואמר לו המקום כך דרכי באש של מעלה אש אוכלה אש ואינו מכלה כדכתיב והסגה איננו אוכל (שמות ג):

הדרן עלך חומר בקודש ומליקא לה מסכת חגיגה

(א) נראה שג"ל צליל יו"ט ובתוספתא הגי' שהטבילו המטרה ניד"ט ואפשר שלפני רציו היה הגי' צליל יו"ט ובירושלמי איתא תמס הטבילו את המטרה וגי' התוספתא שהביא רציו נראה עיקר דר"ק. (ב) לכאורה משמע דכחמים נמי ס"ל דלא בעי טבילה אלא פלגי רק טעמא דרציו ורציו כ"ש.